

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-34

Raad voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport

Nr. 440

**BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN
ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 juni 2025

Hierbij stuur ik uw Kamer het verslag van de formele Raad voor
Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport (OJCS-Raad) voor de onderdelen
onderwijs en cultuur die op 12 en 13 mei 2025 in Brussel plaatsvonden.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
E.E.W. Bruins

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M.L.J. Paul

Onderwijs

Het onderdeel onderwijs vond plaats op 12 mei in Brussel. Voorafgaand aan het beleidsdebat stonden de onderstaande stukken ter vaststelling geagendeerd, waarover uw Kamer eerder in de geannoteerde agenda is geïnformeerd. Deze zijn zonder verdere opmerkingen aangenomen:

- Raadsresolutie Gemeenschappelijke Europees diplomalabel en volgende stappen richting een mogelijk gemeenschappelijk Europees diploma
- Raadsaanbeveling over een Europees kwaliteitsborgings-, erkennings- en waarderingssysteem in het hoger onderwijs
- Raadsconclusies over een inclusieve leeromgeving in de kinderopvang en op school

Beleidsdebat over de vaardigheidsunie

Tijdens het beleidsdebat zijn de onderwijsministers gevraagd om in te gaan op de vraag hoe de samenwerking gericht op de Europese Onderwijsruimte¹ en de recent voorgestelde Vaardigheidsunie² elkaar inhoudelijk en qua bestuurlijke inrichting kunnen versterken en aanvullen.

Het voorzitterschap en de Commissie onderstreepten het belang van vaardigheden voor alle onderdelen van het onderwijs, het versterken van basisvaardigheden en STEM-onderwijs maken hier deel van uit. Vaardigheden en onderwijs in den brede zijn de sleutel voor de toekomst als het gaat om de tekorten op de arbeidsmarkt, de groene en digitale transitie, het concurrentievermogen en weerbaarheid van de EU. De Commissie benadrukte ook het belang van een holistische benadering van het vaardighedentekort, met aandacht voor burgerschap. Vaardigheden zouden een prioriteit voor alle beleidsterreinen moeten zijn, niet alleen voor onderwijsbeleid en -ministers. Daarom moet de governance rondom onderwijs gestroomlijnd worden en de synergiën met de Europese onderwijsruimte en andere EU-initiatieven en bestuurlijke structuren (zoals bv. het Europees Semester) zo goed mogelijk benut worden. De Commissie kondigde meer aandacht voor uitvoeringsaspecten aan.

Veel lidstaten verwelkomden de extra aandacht voor basisvaardigheden en STEM, maar velen benadrukten ook dat onderwijs een bredere rol vervult dan te voorzien in bestaande arbeidsmarkttekorten en op langere termijn van strategisch belang is voor bredere doelstellingen zoals persoonlijke ontwikkeling, democratie en burgerschap en sociale cohesie. Doordat de lopende samenwerking gericht op de Europese Onderwijsruimte zoals in de afgelopen 5 jaar vormgegeven, juist een dergelijke holistische visie heeft en het onderwijs niet alleen vanuit economisch perspectief benadert, moet volgens sommige lidstaten het vervolg van de Vaardigheidsunie daarin ingebed worden. De Europese Commissie heeft nu echter het omgekeerde voorgesteld, ook als basis voor de bestuurlijke inrichting. De bestaande overlegstructuren van de Europese Onderwijsruimte moeten volgens de meeste lidstaten in elk geval gehandhaafd en gebruikt worden voor het bereiken van de doelen die in de Vaardigheidsunie geformuleerd zijn, ook om overlappende structuren en additionele administratieve lasten voor lidstaten te beperken. Daarbij werden er ook kanttekeningen geplaatst bij het voorstel van de Commissie de aansturing van de Vaardigheidsunie en advisering over het Europees Semester vorm te geven via een nieuw overlegplatform met

¹ Zie de resolutie van de Raad in; en kabinetsreactie tussentijds evaluatie en parlementaire voorgeschiedenis in Kamerstuk 22 112, nr. 3774

² Kamerstuk 22 112, nr. 4023

stakeholders (zoals het onderwijsveld, sociale partners, werkgevers- en werknemersorganisaties, etc.) zonder betrokkenheid van de lidstaten.

Meerdere lidstaten vroegen om meer duidelijkheid met betrekking tot de behandeling van de verschillende maatregelen onder de Vaardigheidsunie. In deze context werd door Nederland een routekaart gevraagd en benoemd dat het van belang is dat de maatregelen waarin het onderwijs centraal staat ook in de OJCS-Raad besproken worden. Veel lidstaten gaven aan uit te kijken naar de resultaten van de brede evaluatie van de Europese onderwijsruimte.

De Commissie benadrukte in de conclusie van het beleidsdebat continuïteit van de Europese onderwijsruimte na te streven, en ook oog te hebben voor de bijdrage van onderwijs aan de ontwikkeling van jongeren, burgerschapsonderwijs en Leven Lang Ontwikkelen. Het moet gaan om onderwijs in vaardigheden waarmee burgers zichzelf in een dynamische samenleving staande kunnen houden. De Commissie benadrukte hierbij ook dat het voortouw bij de lidstaten ligt. Het inkomende Deense Voorzitterschap dankte voor de inbreng van de lidstaten die het zal benutten bij de vervolgstappen in raadskader.

Diversen

EU-bewustzijn bevorderen door onderwijs (Polen)

Polen gaf aan dat het essentieel is om alle leeftijdsgroepen bewust te maken van het functioneren van de Europese Unie. Om dit te bereiken is een reeks initiatieven ondernomen, voornamelijk het ontwikkelen van (les)materiaal en het organiseren van activiteiten zoals webinars, studiereizen en wedstrijden. Deze lesmaterialen zijn beschikbaar in alle EU-talen en zijn geschikt voor het basis-, middelbaar en hoger onderwijs evenals het volwassenenonderwijs.

Informele conferentie op 27–28 juni 2025 in Rome «One year after the Ministerial Meeting of the G7 on Education: what steps should be taken to further improve cooperation on education?» (Italië)

Italië informeert over de informele conferentie over coöperatie binnen G7 op het gebied van onderwijs en nodigt alle onderwijsministers van de EU-lidstaten uit voor dit evenement in Rome.

De negatieve impact van het gebruik van smartphones op scholen (Italië)

Italië gaf aan dat er in Italië onderzoek is gedaan naar het effect van het gebruik van smartphones op scholen en dat het bewezen is dat het gebruik van smartphones negatieve effecten op jongeren heeft, zoals, verminderde prestaties, geheugenverlies, mentale gezondheid, etc. In sommige lidstaten zijn ook al maatregelen ingevoerd om het gebruik van smartphones te beperken of zelfs te verbieden. Ook Nederland heeft landelijke afspraken over het gebruik van mobiele telefoons in de klas in het basisonderwijs en speciaal onderwijs.³ Samen met Zweden verzoekt Italië om een Raadsaanbeveling over de negatieve gevolgen van smartphones op scholen te introduceren.

³ Kamerstuk 36 410 VIII, nr. 25

Cultuur

Het onderdeel cultuur vond plaats op 13 mei. Voorafgaand aan het beleidsdebat stonden de onderstaande stukken ter vaststelling geagendeerd, waarover uw Kamer eerder in de geannoteerde agenda is geïnformeerd. Deze zijn zonder verdere opmerkingen aangenomen:

- Raadsconclusie over het ondersteunen van jonge kunstenaars bij de start van hun carrière.
- Raadsconclusies over de beoordeling van het rechtskader voor audiovisuele mediadiensten en videoplatformdiensten.

Beleidsdebat over het Europees Cultuur Kompas

In het beleidsdebat stonden twee vragen centraal:

- Gezien de huidige uitdagingen van de culturele en creatieve sector, kunt u aangeven of het Creative Europe programma moet worden aangepast om deze uitdagingen beter aan te kunnen, en zo ja hoe?
- Gezien de huidige geopolitieke context, hoe kan het Europees Cultuur Kompas breken met de huidige status quo en ervoor zorgen dat het strategische belang van cultuur wordt erkend naast de nieuwe politieke prioriteiten die naar voren komen op EU- en lidstaatniveau?

Tijdens de Raad op 13 mei heeft Nederland benadrukt dat het belangrijk is om ook in het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) te blijven investeren in het Creative Europe programma, zonder daarbij vooruit te willen lopen op de integrale onderhandelingen over het MFK. Het is een relatief klein, maar goed zichtbaar en belangrijk programma gericht op Europese samenwerking in culturele en creatieve sectoren, waar Nederland veel baat bij heeft.

Daarnaast heeft Nederland aangegeven positief te zijn over het idee van het ontwikkelen van een Europees Cultuur Kompas. Het Kompas biedt de mogelijkheid om samenhang te bevorderen in het Europese cultuurbeleid en beleid met raakvlakken tot of kansen voor cultuur.

Nederland heeft aangegeven veel waarde te hechten aan de culturele samenwerking in Europa omdat dit bijdraagt aan het versterken van waarden als artistieke vrijheid, de vrijheid van meningsuiting en een onafhankelijke en vrije pers. Daarbij benadrukte Nederland het belang van meertaligheid en culturele diversiteit in de EU.

Het belang van het Creative Europe programma werd breed gedeeld door de lidstaten. Mede in het licht van de aandacht voor democratische weerbaarheid van de EU werd cultuur genoemd als middel om waarden als persvrijheid, artistieke vrijheid en de vrijheid van meningsuiting te bevorderen door verschillende lidstaten. Ook het ontwikkelen van een Europees Cultuur Kompas werd breed gesteund en dit voorstel zal de komende tijd meer vorm krijgen en eind 2025 verschijnen.

Diversen

Een aantal lidstaten presenteerde Aob-punten. Denemarken gaf een presentatie over het aankomende EU-voorzitterschap, Zweden presenteerde Kiruna als Europese culturele hoofdstad in 2029, Estland vroeg aandacht voor de bijdrage van cultuur voor de paraatheid van de EU, Italië informeerde over de Ukraine Recovery Conference, Duitsland vroeg aandacht voor het Chemnitz White Paper over culturele hoofdsteden, Estland vroeg aandacht voor de versterking van de democratische veerkracht van de EU door een gedeeld Europees geheugen te bevorderen, Kroatië presenteerde het in eigen land opgezette platform voor

mediaeigenaarschap en transparantie van financiering en Spanje informeerde over Mondiacult, UNESCO's World Conference on Cultural Policies and Sustainable Development. Tot slot presenteerde Spanje gezamenlijk met Portugal en daarnaast Frankrijk nog twee relevante Aob-punten waarop hieronder wordt ingegaan.

EU-regelgeving voor AI en transparante en bescherming van auteursrechten (Spanje, Portugal)

Spanje en Portugal hebben aandacht gevraagd voor de EU-regelgeving voor AI, met nadruk op transparantie en bescherming van auteursrechten en gerelateerde rechten. Het debat ging over de impact van AI op de culturele en creatieve sectoren. Zowel de kansen die AI biedt, zoals het vergroten van de toegang tot cultuur en het bereiken van nieuwe doelgroepen, als de risico's, met name op het gebied van respect voor intellectuele eigendomsrechten en ethiek. De vraag kwam aan de orde hoe EU-beleid en -programma's deze sectoren kunnen helpen de mogelijkheden van AI te benutten, terwijl de dimensie van cultuur en creativiteit behouden blijft.

Verklaring over het belang van Europese filmdistributie en Europese coproducties (Frankrijk)

Op initiatief van Frankrijk werd aandacht gevraagd voor een verklaring over het belang van Europese filmdistributie en Europese coproducties. Deze verklaring is door de overgrote meerderheid van de lidstaten ondertekend, waaronder Nederland. In de verklaring wordt onderstreept dat we in Europa prachtige speelfilms, animaties en documentaires maken en dat de gezamenlijke productie van films, en de distributie ervan in heel Europa nu belangrijker dan ooit is. Film is een krachtig medium dat ons verbindt, online thuis, en offline in bioscopen. De verklaring is gepresenteerd door de Franse Minister van Cultuur, Rachida Dati, tijdens het Filmfestival van Cannes.